

ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΛΒΕΤΙΑ

‘Εβδομάδες τών θερινών μουσικών έορτών της Ζυρίχης

Με μεγάλη επιτυχία διεξήχθησαν και τώ έφτεινόν κάλοκαίρι οι ‘Εβδομάδες τών μουσικών έορτών της Ζυρίχης» που καθιερώθηκαν εδώ και λίγα χρόνια και περιελάμβαναν συμφωνικά συναυλίας στή μεγάλη αίθουσα τών «Τόν Χάλλε» καθώς κ’ έναν κύκλο, από πέντε όπερες του Ρίχαρντ Στράους, στή δημοτικό θέατρο τής πόλεως.

Τή σειρά τών συμφωνικών συναυλιών άνοιξε ατέη τή φορά ή ‘Ορχήστρα του Νοτιοδυτικού Γερμανικού Ραδιοφωνικού Σταθμού από τώ Μπάντεν—Μπάντεν, που έπεσοκέρθηκε επί τή εύκαιρία ατέη και παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στή Ζυρίχη, όπου όφρησε μιá δυνατή έντύπωση με τήν έρμηνησία έργων Μπετόβεν και Μπαράμ. ‘Ομόφωνα ή κριτική έξήρε τώ γεγονός ότι ή εξαιρετικώς διευθυντής των και παιδαγωγός Χάινς Ρόζμπαουσις, έπέτυχε μέσα στή σχετικά έλάχισια χρόνια να καταρτίσει τήν όρχήστρα του σ’ ένα σύνολο, που από άπόψεως ποιότητας ήχου, πειθαρχίας και Ικανότητας στήν άπόδοσι κάθε άποχώρωσις, μπορεί να συγκταριστηθή μεταξύ τών καλύτερων τής Εύρώπης. Σολιστ τής βραδυάς ήτο ο Βάλτερ Γκίζεκινγκ, που έγιοίτευσε τούς άκροατάς του με τήν άπόδοσι του τετάρτου κοντσέρτου τώ Μπετόβεν, όπου του έδόθηκε ή εύκαιρία να άναπτύξη όλην τήν ποιήσι, που χαρακτηρίζει πάντα τής έρμηνησίας του.

Οι λοιπές τρεις συμφωνικές τώ προγράμματος έξετελέσθησαν από τήν έπίσημη περίφημον όρχήστρα τής ‘Τογαλλέ τής Ζυρίχης, υπό διευθυντάς τούς Πάουλ Κλέκι (Έργα Μόσαρτ και Ρίχαρντ Στράους) ‘Οττο ‘Ακκεριαν (Έργα Βέμπερ και Τσαϊκόφσκι) και Γκέοργκ Στοέλλ (Έργα Μπετόβεν και Σούμαν) και με σολίστας τόν Πιέρ Φουρνιέ, που με τώ κοντσέρτο για βιολοντσέλλο τώ Σούμαν έδωσε νέα δείγματα τής ανώτερης τέχνης του, τόν Clifford Curzon, που εις τώ κοντσέρτο σέντο, έλασσον έβουμάστηκε ως εοίσθητος και λεπτός έρμηνητής τώ Μόσαρτ και τόν Γεοχούντ Μένουχιν, που επέτυχε να όδηγήσει τούς άκροατάς του στόν μεγαλειώδη ήχητικό κόσμο τώ Μπέλα Μπαρток, με τήν έκφραστικότητα έρμηνησία του κονστέρτου του για βιολιά.

‘Ο κύκλος από Έργα τώ Στράους εις τώ Δημοτικόν Θέατρον παρουσιάσει δύο πρώτας άκροάσεις για τή Ζυρίχη: τή νεανική όπερα τώ συνθέτου «Feuersnot» (κίνουνας πυρκαϊάς) και τώ τελευταίο Έργον τώ συνθέτου, που ή πρώτη του δόθηκε στίς περιουσίας θερινές γιορτές τώ Σάλζτμποουργκ ‘Ο Έρωσι τής Δανάης. Παραπάνω από μόνον αιώνας μάς χωρίζε από τήν πρώτη έρμηνησία τώ «Feuersnot», εις τώ όποιον ή Στράους άφίνει να ξεσπάση κατά τρόπο μισοσυνείτιο και μισοσοβαρό, ή δυσθυμία του για τήν έπίδεικτική άποδοκίμασία με τήν όποιαν ή ιδιαίτερη πατρίδα του, τώ Μόναχον, όποδέχτηκε λίγα χρόνια πριν τώ πρωτοέτιο τώ «Γκούντρομ». ‘Εκείνο τώ σήμερα, στή Έργον αυτό μάς φαίνεται άξιοσημείωτο, δέν είναι βέβαια τόσο ή προσωπική πολεμική, που παρεκίνησαν τότε τόν Στράους και τόν λιμπρεττίστα του ‘Ερντ φόν Φολτσόγκεν, να γράψουν τώ «Feuersnot», σοσ ή διαπίστωσι, ότι τώ χαριστόμενο Έργάκι, με δλες τις έβδ κ’ εκεί δυνατάς έπιδράσεις τής τεχνοτρο-

πίας τώ Βάγκνερ, παρουσιάζει ένα καταπληκτικό πλήθος νέων δρασερών μουσικών έμπνεύσεων και άκόμη, εδώ και εκεί μάλιστα, σαφή προμηνήματα τών τογμερών άρμονικών συνδυασμών, που εορίσκειν άργότερα εις τήν Σαλώμη και τήν ‘Ηλέκτρα του. ‘Η παράστασις τώ Έργου, που έσκηνοθέτησεν ή Χάινς Τσίμμεριαν και διηόθησεν ή ‘Οττο ‘Ακκεριαν όπήρξεν υπό δλας τάς άπόψεις τής άφωσος και άφέλιτο άποκλειστικώς εις τώ καλλιτεχνικόν προσωπικόν τώ δημοτικό θέατρον τής Ζυρίχης, που με αυτό κατέθεσεν τιμηκτότατα για τώ καλλιτεχνικόν τώ έπίπεδον πιστοποιητικά. Για τήν «άγάπη τής Δανάης» μετεκλήθησεν οι καλλιτέχνη τής Κρατικής όπερας τώ Μόναχου με τόν σκηνοθέτην Ροδόλφον Χάρτριαν και τόν διευθυντήν Ροδόλφον Κέμπε, οι όποιοι έδωσαν μιá παράστασι τώ Έργου εξαιρετικά, βέβαια, έντυπωσιακή που ότόνιεν δμας κάτωσ περισσότερο τώ δόντος τής έξωτερική πολυετή του λάμψι.

Μεταξύ τών δύο αυτών «πρώτων» για τή Ζυρίχη, έδόθησαν και τά τρία γνωστά Έργα τής θεατρικής παραγωγής τώ Στράους, που ή συμμετοχή πολλών ένων όνομαστών καλλιτεχνών τούς έχασον ένα ιδιαίτερο τόνο. ‘Ετσι εις τόν ‘Επιπόνη τώ τώ ρόβου», που διηόθησεν ο Ροδόλφος Χάρτριαν, ή Ζυρίχη για πρώτη φορά έγνώρισε: τήν Λίλα ‘Οττο από τώ Βερολίνον (Σοφία), τήν Χέρτα Τέππερ από τώ Μόναχον (Όκταβία νός) και τόν Τέο Χέρμαν από τώ ‘Αμβούργον. (‘ΟΕ) Εις τήν ‘Ηλέκτραν που έσκηνοθέτησεν ή Χάινς Τσίμμεριαν και διηόθησεν ο Ρόζμπαουσις, ο τελευταίος αυτός ήρθε τήν άφορμήν να έπίδειξη διά πρώτη φοράν και εις τώ θέατρον, τά εξαιρετικά τώ προσόντα ως έρμηνητού μοντέρνας μουσικής. Εις τώ ίδιον Έργον όλησμονήτες έντυπώσεις έφρησαν ή ‘Ινγκε Μπόρς ‘Ηλέκτρα, ή Μαργαρίτα Κλόζε (Βερολίνον) ως Κλυτεμνήστρα, και ή Γιόζεφ Γκράνιτε (Βιέννη) ως ‘Ορέστης. Τή σκυθρωπή ‘Ηλέκτρα ακολουθήσεν σάν ένα εύθυμο άντίρροπο ή ‘Αραμπέλλα, που άφέλιε τή δυνατή έντύπωσι τής για τούς θεατάς πρώτιστα στήν ένσάρκωσι τώ κυριου ρόλου τής τών άσούγκριτων Λίλα Ντέλλα Κάσι. Συνέβαλαν όμως στήν έπιτυχία τής, εκτός τώ σκηνοθέτου Ροδόλφου Χάρτριαν και τώ διευθυντού Βίκτορ Ραιναχάλλγκεν ή οι ακόλουθοι καλλιτέχνηαι: Μάρθα Χέρμαν (Νυρεμβέργη) ως Ζντένκα, Ρόζα Σβάγιγκερ (Βιέννη) ή Φιακερίλλι, ‘Αλφρέντ Τίπελλ (Βιέννη) ως Μάντρικα και Χόρτμαν Βαντεμυρρεκ (Μόναχον) ως Ματτίε.

Προγράμματα Συμφωνιών τής Λυρικής για τώ 1953/54.

Τι προσφέρει στούς κατοίκους τής μιá ευρωπαϊκή πόλις, που άποδίδει κάποια σημασία στή φήμη τής, ως κέντρον καλλιτεχνικόν, εύλωτότατα μάς διευθυνται τώ προγράμματα τών συναυλιών που καταρτίσθησαν για τήν περίοδο 1953/54 στή Ζυρίχη. Θά ήταν πολύ ένδιαφέρουσα για μάς, που από άπόψεως μουσικών γεγονότων δέν είμεθα και πολύ παραχαϊδεμένοι, μιá κατά στή προγράμματα αυτά.

Τη βάση της μουσικής ζωής στη Ζυρίχη, αποτελούν ανέκαθεν οι συμφωνικές συναυλίες, που οργανώνονται από τον Σύνδεσμο της Τόνγκαλλε, οι διάφορες σειρές συναυλιών του όποιου («Συνδρομητών», λαϊκών «έντός προγράμματος», «άνοιξιακών» και «ειδικών», για την νεότητα) καταλαμβάνοντας εις το μεταξύ (Οκτωβρίου και Ιουνίου) χρονικά διάστημα. Στις συναυλίες των συνδρομητών που τα προγράμματά τους διατηρούν πάντα μια μάλλον συντηρητική γραμμή, θα εμφανισθούν τον χειμώνα, εκτός των νομίμων διεκδικητών της τοπικής όρχηστρας, Χάινς Ρόζμπουσεν και Έριχ Σμίντ, ο Έρνστ Άνσερμι και ο Ράφαελ Κοχμπέλκ. Προβλεπόμενα μεταξύ των έργων συγχρόνου μουσικής, εκτός δημοσιονομικών του Ντεμπουσσύ, του Ραβέλ και του Ντέ Φαλλια, Ρουσσέλ (4 συμφωνίες), Προκόφιεφ (διύτερο κοντσέρτο για βιολί) Στραβίνσκυ (Καπριτίου για πιάνο και όρχηστρα). Από τους σολιστές της σειράς αυτές είναι: οι καλλιτέχναι του Πιάνου Κλαούντο Άρραου, Άλντο Ταϊκολλίνι, Έντβιν Φίσερ, Μόνα Χάουζ, οι βιολισταί Άντον Φις (το νέο πρώτο μόνιμο της όρχηστρας της Τόνγκαλλε) Τίνο Φραντζεσκάττι, Ρικάρντο Όντισποσοφ και ο βιολοντελλίστας Πιέρ Κοντέ (Coddée).

Τας δε εκτός προγράμματος συναυλίας θα διεκδικούν οι: Χάινς Ρόζμπουσεν, Έριχ Σμίντ, Σέρ Τζω Μπαρμπρόλλι, Ρομπερτό Μπένιτι και Βίλχεμ Φουρτβαγκλερ με σολιστας τους: Άντριμ Ατομπαχερ, Κλάρα Χάοκιλ, και Νάταν Μίλσαν. Τα προγράμματα των εξ αυτών συναυλιών περιλαμβάνουν εκτός των γνωστών έργων την δευτέραν συμφωνίαν του Φουρτβαγκλερ, εις μη έλασον, υπό την διεύθυνση του συνθέτου.

Πλουσιώτατα αντιπροσωπεύεται η σύγχρονη μουσική στα προγράμματα των 19 λαϊκών συναυλιών, εις τα όποια μεταξύ άλλων θα έρμηνεύσθουν: το κοντσέρτο για βιολί του Οίμαρ Σχοεκ ή προβηγκιανή σουίτα του Νταριούς Μιλώ, το κοντσέρτο για βιόλα και όρχηστρα του Κουίντο Πόρτερ, οι παραλλαγές του Παζανίνο του Μπόρις Μπλάχερ ή τοκάτα έργον 86 του Βίλλυ Μπουράγκερ, ή 5η συμφωνία του Σέρζ Προκόφιεφ, το κοντσέρτο για βιολοντέλλο του Φρίτς Μπούν και το κοντσέρτο για άγγλικό κέρας του Φ΄ Ανταμ. Διευθυνταί της όρχηστρας εις τα λαϊκά αυτά κοντσέρτα θα είναι—εκτός πάντοτε του Ρόζμπουσεν και Σμίντ—οι Ρόλμαρ Άνραστ, Γιοχάνες Φούξ, Νικόλαους Ατομπαχερ και Έρνστ Κοίντο, σολισται, δε, όπως άνεκαθεν γίνεται εις την σειράν αυτήν μόνον Έλβετο καλλιτέχνη.

Στις πέντε άνοιξιακές συμφωνικές, όπου θα διεκδικούν οι Ρόζμπουσεν, Σμίντ και Άνραστ θα έχη την έκτακτον ή άκραστην να λάβη μία συνοπτική εικόνα της εξέλιξεως της μουσικής για όρχηστρα με κατακλιθενά για το τελευταίο βράδυ την Πουλιτσέλλα του Στραβίνσκυ το κοντσέρτο για πιάνο, όρτα και χόλκιν πνευστά, το Χίντεμιτ και το κοντσέρτο για όρχηστρα του Μπάρτοκ. Ως σολισται εις τα έργα αυτά θα εμφανισθούν οι πιανισταί Πάουλ Μπάουμγκορντεν και Βάλτερ Φρέυ, εις δε το κοντσέρτο για τέσσερα πιάνο του Μπάχ οι Χάρρυ Νάτουνερ, Άλμπερτ Σνέμπεργκερ, Τέοντορ Λέρχ και Άντρέ Λέρρε καθώς και ή βιολονίστα Έρρικα Μορίνι με τους καλλιτέχνας πνευστών της όρχηστρας της Τόνγκαλλε.

Στις τέσσαρες πρωινές συναυλίες μουσικής διαματίου θα παρουσιάζουν μέλη της Όρχηστρας της Τόνγκαλλε έργα του Μόσαρτ, του Μπετόβεν, του Σομ-

περ, του Μπάρνι, του Ντεμπουσσύ (Σονάτα για όρτα φλάουτο και βιόλα) του Ρίχαρντ Στράους (Σετίετο έγχόρδων από το «Καπριτίου») και τη Σερενάτα του Κόντα.

Τα προγράμματα των 8 συμφωνικών διά την νεότητα περιλαμβάνουν μουσική κλασσική και ρωμαντική, καθώς και έργα Ντεμπουσσύ, Ραβέλ και Προκόφιεφ, θα εκτελεσθούν δε υπό την διεύθυνση του Ρόζμπουσεν, του Σμίντ, του Χέρμαν Φέρνελ και του Πέτερ Λούκας Γκράφ.

Στις όκτα βραδυές και μίαν πρωινήν συναυλίαν μουσικής διαματίου, που θα δώσουν τα κουαρτέτα «Μπάρνυλλε», «Αμαντίους», «Βένκι», «Λίβενγκχους», «Κέκερντ», «Κουαρτέτο Ιταλιάνο», τρίς «Φίσερ—Σνάιντερχαν—Μάιναντεν» Κουιντέτο, Πνευστών της Ζυρίχης με τόν πιανιστά Βάλτερ Λάνγκ, θα δοθούν μεταξύ άλλων όλα τα κουαρτέτα έγχόρδων του Μπέλα Μπάρτοκ, άνερχόμενά εις 6, τα τρία κουαρτέτα έγχόρδων του Χίντεμιτ, ή σονάτα για φλάουτο και πιάνο του Μαρτίνο ή μουσική για πέντε πνευστά του Βέρνερ Σπες και το δεύτερο κουαρτέτο έγχόρδων του Μιχαήλ Τιτλετ.

Έπισης αι από τιναν έτών καθιερωθείσαι συναυλίας του λεγομένου «Klubhaus» έξελισσονται εις ένα των σημαντικώτερων παραγόντων της μουσικής κινήσεως της Ζυρίχης—ιδίως διά της εμφανίσεως ζέοντων συγκροτημάτων, μετακλωμένων εκ του έσωτερικού. Έφέτος π.χ. μεταξύ των σπουδαιοτέρων ζέων θα είναι: ή συμφωνική της Β-βέργγης υπό τον Ροδόλφον Κέμπε, ή βασιρική κρατική όρχηστρα με την χορωδίαν διαματίου της Ζυρίχης υπό τους Ροβέρτον Χέγκερ και Γιοχάνες Φούξ ή Όρχηστρα και ή χορωδία της Κρατικής Όπερας του Βελιγραδίου υπό τον Μίλαν Μπαλόσιτς, ή Όρχηστρα διαματίου της Βέρνης υπό τον Χέρμαν Μόλλερ, ή όρχηστρα Concergebouw υπό τον Έντουαρντ βάν Μπάνουμ ή φιλαρμονική του Μοναχού υπό τον Φρίτς Ρίγγερ, ή Όρχηστρα της Ρομανβίχς Έλβετίας υπό τον Έρνστ Άνσερμι, εις δύο εμφανίσεις ή φιλαρμονική της Βιέννης υπό τον Ροφαήλ Κοχμπέλκ και τον Χάινς Κνασπερτζουόου, ή συμφωνική της Βιέννης με τόν σύνδεσμον Τραγουδιών Βιέννης, υπό τον Χέρμπερτ Καραγιάν, και ή φιλαρμονική Βιέννης με την χορωδίαν της Κρατικής όπερας και έδο άκόμη τμήματα της παιδικής χορωδίας Βιέννης υπό τον Γιοσέφ Κρίκ. Ως σολισται εις τας συναυλίας αυτές θα εμφανισθούν οι πιανισταί Ροδολφ όμ Μπάχ, Βίλχελμ Μπάχτσους, Ρόμπερτ Κεζάντο και Έντουαρντ Έρμμαν, οι βιολισταί Γεχουίντ Μένουχιν, και Βολφγκαν Σνάιντερχαν καθώς και πολλοί καλλιτέχναι του τραγουδιού. Μεταξύ των συμφωνικών και των χορωδιακών έργων, που θα αποδοθούν συγκαταλόγηται μέρη από τόν Φιντέλιο του Μπετόβεν και τον Μπόρις Γιοντούνφ του Μουζόροσκυ—το τελευταίου αυτού εις ρωσικήν γλώσσην—ή λειτουργία εις μη μείζον του Σομπερτ, ή λειτουργία της στέφεως, το «Άβε Βέρουμ» και το Ρέκβιεμ του Μόσαρτ, το κοντσέρτο για πιάνο του Ρίγγερ καθώς και οι παραλλαγές επί θέματι του Μπετόβεν του ίδιου, το διπλό κοντσέρτο του Μαρτίνο, το κοντσέρτο για βιολί του Φράνκ Μαρτέν, αποσπάσματα από τόν «Περισσοκάκ» του Στραβίνσκυ και ή Ισπανική Ράψωδία του Ραβέλ.

Στους δύο κύκλους μουσικής διαματίου, που οργανώνεται το Klubhaus, θα αποδοθούν από το Ούγγρικό κουαρτέτο έγχόρδων εις 6 εμφανίσεις του όλα τα

κουαρτέτα του Μπετόβεν και εις τρεις εμφανίσεις τῶν Βίλλυ Μισκοκόβσκι και Γιάκκ Ντέμουρ δλες οί συνάτες για βιολί πάνω του ίδιου συνθέτου.

Ἐπίσης τὸ Collegium Musicum τῆς Ζυρίχης, ὑπὸ τὸν Πάουλ Σάχερ θὰ δώσῃ εἰς δύο του συναυλίας τὰ 6 Μπρατανιμπουργκία κοντσέρτα του Μάχχ τὴν τρίτην δευτέραν ὁ Χίντεμπερ και περιλαμβάνει ἔργα του Χάυντ και ἱδικὰ του εἰς τὴν τετάρτην θὰ ἑρμηνευθῇ ὁ Κόρντε του Φράνκ Μαρτίν ἐπὶ κειμένου του Ραϊνγ-Μορία φὸν Ρίλκε μὲ σολίστα και πάλιν τὴν Ἔλσα Κάλβέτι και εἰς τὴν πέμπτην και τελευταίαν ἀφιερωμένην εἰς τὸν Μόσαρτ θὰ ἐμφανισθῇ ὡς σολίστα ὁ Σερκίν.

Αὐτὰ διὰ τὴν περίοδον συναυλιῶν τοῦ 1953/54 εἰς τὴν Ζυρίχην μόνον. Ἄν ὑπολογισαίεν τι θὰ ἰδοθῇ και εἰς τὰς λοιπὰς Ἑλβετικὰς πόλεις (Βασιλείαν, Εἰρην, Σακτ Γκάλεν Λουκέρνη, Λαζάνην και Γενεύην) θὰ ἔχωμε μίαν ἄμυδρὰν ἰδέαν αὐτοῦ, ποῦ, ἀπὸ μουσικῆς ἀπόψεως προσφέρει εἰς τοὺς κατοικοῦς τῆς ἡ μικρὰ αὐτὴ «χάρη τῶν Ξενοδόχων» ὅπως ἐρωτικῶς συνειβήζου πολλοὶ να ὀνομάζου τὴν Ἑλβετίαν.

ΓΑΛΛΙΑ

Παρίσι:

Κάποτε εἶπε ὁ Ντάρνισ Μιλῶ: «Ὅσοις ἐξέτασε προσεχτικὰ τὸν «Ὀμπερον» τὸ παράνομ αὐτὸ ἔργο ἀνταποκτικῶν ρωμαντισμῶ θὰ μὲ δικαιώσῃ εἰταν ἰσχυρίζομαι, πὼς, παρ' ὅλες τῆς βαθεΐας καὶ γνώσεως σχετικὰ μὲ τὸν Ἀσιατικὸν κόσμον, δὲν εἶμασθε ἰκανοὶ να ξεφύγομε ἀπὸ τὴν ἐπίβρασι τοῦ φανταστικῶ στοιχείου ποῦ παίζει τὸν σπουδαιότερον ρόλο εἰταν πλάσωμε τὴν εἰκόνα τῆς Ἀνατολῆς. Κι' ἂν ἐπρόκειτο σήμερα να γράψω μίαν ἄπειρα ἀνατολικῆς ὑπόθεσεως δὲν θὰ μπορούσα να τὴν αἰσθανθῶ ἄλλοιῶτικῶν ἀπὸ αὐτὴν ποῦ ἔγραψεν ὁ Κάρλ Μαρξία φὸν Βέμπερ.

Ἄκουθόντασ ἀοτὲς τῆς σπέκης και ἡ Παρισινὴ Κρατικὴ ἔπειρα ἀπέφασσε να παρουσιάσῃ μὲ μίαν καινοῦρια σκηνοθεσία τοῦ «Ὀμπερον». Πρέπει να χρησιμοποιηθῶν ὅλα τὰ μέσα τῆς σύγχρονης τεχνικῆς τῆς σκηνοθετήσεως για να προσδώσου στὸ ἔργον τὴ λαμπρότητα και τὴ γοητεία μὲς ἔπειρα καὶ βεβαί ἔναν ἀνατολικῶν μύθων. Οἰ δαπάνες τῆς γι' αὐτὴν ἔφθασαν τὰ 600.000 φράγκα. Δὲν ἔληθη ἀκόμη καμιά ὀριστικὴ ἀπόφασ για τὴ διανομὴ τῶν ρόλων, ὡς τόσο φαίνεται δὲ προβλέπεται προσλήψη και Γερμανῶν καλλιτεχνῶν ποῦ θὰ συνεργασου μὲ τοὺς Γάλλους. Ἄλλὰ και τὰ μέρη τῆς χορογραφίας πρόκειται ἰδιαίταιρα να ταινοθου μὲ προσλήψεις σημαντικῶν χορευτῶν μὲ χορευτῶν ποῦ θὰ δώσου ἔνα ἐξαιρετικῶς ἐντυπωσιακὸν χαρακτήρα, διότι—ὅπως ἐδῶλωση ὁ διευθυντὴς τῆς Μαρξία-Λέμαν—ἡ κρατικὴ ἔπειρα τῶν Παρισίων ὑπῆρξε πάντοτε πιστὴ εἰς τὴν φήμην τῆς ὡς βῆτρον διεθνῶς κέντρου και τόδεως χάρις εἰς τὴν συμμετοχὴν εἰς τὰς πρῶστας εἰς τῆς καλλιτεχνῶν παγκοσμίας ἐπιβληθέντων. Μήπως και ὁ Γκόλως δὲν ἴστο Γερμανός; Ὁ Βαγκνερ δὲν ἐνεφανισθῇ ὡς δημιουργὸς τοῦ μουσικῶ δράματος ἀπὸ τὴν σκηνὴ τῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας ὄλιγον πρὸ αὐτῶ ἐκονάρχει ὁ Μαγέριουρ; Δὲν ἐπιτολογεῖσθῇ, μετὰ τὴν ἀνά τὴν Γερμανίαν ὀλόκληρον, θριαμβευτικὴν ἐπιτυχίαν του ὁ «Ἐλεύθερος Σκοπευτὴς» τοῦ Βέμπερ, ποῦ κατέχει μίαν πραγματικῶν μοναδικὴν θέσιν εἰς τὴν ἱστορίαν, τῆς ἔπειρα; Ὁ «Φιντέλιο» τοῦ Μπετόβεν δὲν περιλαμβάνεται ἀνάκαθεν εἰς τὸ ρεπερτορίον τῆς; Ἐτοί και ἡ προτροπὴ να δοθῇ και εἰς «Ὀμπερον» ἡ θέσις, ποῦ τὸ ἀξίζει, ἀκούσθηκε στὸ Παρίσι με ἐκδῶλωση εἰκικρινῶς και θερμότητος ἐπιδοκμοσίας.

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

Μόναχον:

Οἰ ἑφετεινὲς μουσικῆς γιορτῆς τοῦ Μονάχου τοῦ καλοκαίρι αὐτὸ ἐξέλειψαν μὲ παθητικὸν εἰς τὸν ἀπολογισμὸν τους. Ὁ ἐπισκόπειτα, ἔν ἀντίθεσι πρὸς ὅλα τὰ προγνωστικὰ, ἴσαν ὄλιγοι και τὸ γεγονός δὲν πρέπει να ἀποδοθῇ μόνον εἰς τὸ δὲ συνέτασσεν αἰ ἱστορὰ αὐτὰ μαζί με τὴν ἔκθεσι τῆς συγκοινωνίας, ποῦ παρουσιάσῃ τὸσα ἐκαστικὰ ἀξιοθέατα, ἀλλὰ πρῶσιτα να ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀλήθεια δτι ποιητικῶς ἡ κρατικὴ Ὀπερα τοῦ Μονάχου, στῆς γενικὴς τῶν γραμμῶν, δὲν μπορε να προσφερῇ δτι πρέπει καινὰς να περιεμένη ἀπὸ ἑνα Ἴδρυμα καὶ τόσο πολεῖται παράδοξον. Γιατὶ παρ' ὅλο τὸ σεβασμὸ ποῦ ὀφείλεται στὴν ἀκούσθησῃ μεθοδικῇ ἐργασίᾳ τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς ἀπὸ μέρους τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ροδόλφου Χαρτμαν και ἀκόμη παρὰ τοὺς ἔν μέρη ἐξαιρετικῶς τῆς ἑρμηνευτῶς πρέπει να ὀμολογηθῇ δτι δὲν ἔφθασε στὸ παλιὸ τουσ γενικὸ καλλιτεχνικὸ ἐπίπεδο. Ἐκεῖνο ποῦ κυρίως τῆς λείπει εἰνα ἔνασ μεγάλου Ἀρχιμουσικῶς ποῦ θὰ μπορούσε μὲ τὴ δυνατὴ του προσωπικότητα και τὸ κῆρος του να ἐπιβλήθῃ στοὺς κακομαθημένους γενικῶς μεγάλῃς φήμης τραγουδιστῶς και στοὺς μουσικῶς τῶν ὀρχήστρας. Τὶ σημαίνει ἔνασ διευθυντὴς ὀρχήστρας μεγάλῃς ἐπιβολῆς ἀποδεχίκτη στὴν παραστάσι τῆς «Ἠλέκτρας» τοῦ Στράου, ποῦ διηθῶσε ὡς ἔξινος τοῦ Ἰδρυμάτος ὁ Ἐρικ, Κλάιμπερ. Ἦταν τὸ πραγματικὰ λομπρ σημείο και ἡ μόνη ἀνατηρητὴ μεγάλη ἐπιτυχία τῶν ἐφετεινῶν θερινῶν ἑορτῶν. Αὐτὸ τῶσ ὅθρη τελικῶς ὡς ἀποτέλεσμα να ἀποφασισθῇ τοῦ Μόναχον να παραχωρησῇ τὴ θέσι αὐτῆ σὲ μίαν προσωπικότητα ἀνάτῃ τῆς παραδόσεως ποῦ ἐδημιουργῆσαν ἔνασ Χέρμαν-Λεβι, ἔνασ Φελξη-Μοντλ, ἔνασ Μπρούνο Βαλτέρ, ἔνασ Κνιμπέρτσομπος ἔνασ Κλέμεν Κράουερ, Βεβλία σχετικὰ μὲ τῆς θερινῆς γιορτῆς ὄθρειται να ὑπάρχη και ἔνασ παράγων ἀκόμη: Μὲ κάποιαν πρωτοτυπὴ ἰδέα γύρω ἀπὸ τὴν ὁποίαν να ὀργανωθῶν ὁ γιορτῆς αὐτῆς. Καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἰδρυμάτος Χάρτμαν ἐδειξε ἴδῃ τὸν δρόμο. «Θερινῆς γιορτῆς Ριχαντ-Στράου». Γιατὶ κάτι τέτοιον θὰ ἴταν δυνατὸ να στηρηθῶν σὲ μίαν ἐπιθυμία ποῦ εἶχαν ἄλλοιτε ἐκράσοις ὀνομαστῶς Δημιουργοῦ. Νὰ ἐμφανισθῶν τὰ ἔργα του, — ἔργα τοῦ μέρη τῆς στιγμῆς αὐτῆς τελευταίου μεγάλου Συνθέτου ἔπειρα — κατὰ τὸν ἀντικτικῶτερον, ἀπὸ τεχνοτροπικῆς ἀποψεως τρόπο. Αὐτὸ ἀναμφίβηλα δὲ ἀποτελοῦσε μίαν ἰδέα ποῦ θὰ δημιουργοῦσε μίαν δυνάμιν ἐλκτικὴν για τῆς θερινῆς γιορτῆς τοῦ Μονάχου και θὰ ἐξουετέριερα κἀποσ τὸν κίνδυνο μεταδῶ Στάλομουργικῆς και Μπαρρόύτθ θείου του και τὴν δχι ἀρετὰ μεγάλην ἀπὸ τὰ δύο ἀποστάσι του.

Σχετικῶς μὲ τὴν προσεχτὴ κίνησῃ τῶν χειμερινῶν ολυμπιακῶν τοῦ Μονάχου ὀκτεῖν ἔνα συντομια να ἀναφερθῇ τὸ γεγονός, ὅτι και ἔφατος ὁ μουσικῶς ἀόλλογος «Musica» νῖνα θὰ ὀργανώσῃ μίαν σειράν σημαντικῶν ἔργων τῶν σύγχρονων παραγωγῶν, εἰς τὰ ὁποῖα μεταξὺ ἄλλων συγκαταλέγονται: τὸ ὀρατορίον. «Τὸ ἀκατάπαυστον» τοῦ Βολφγκανγκ Φόρντερ, ποῦ Ντάρνισ Μιλῶ. Οἰ δυτουγικῶν τοῦ Ὀρφῆως, «Ἡ Ἀλεσπὸς» τοῦ Στράβινσκου, ὁ «Σωκράτης» τοῦ Ἐρικ, Σαττί «Τραγοδὶ και Ρομάνσιου» τοῦ Βέρνερ Ἐγκ καθὼς και τὸ «κοντοῦρτο για μίαν, δεκαπέντε πνευστῶν και κρουστὰ τοῦ Κρλρ Ἀρμάνιουος Χαρτμαν. Εἰδικὰ για μὲς ἐνδιαφέρον εἰνε τὸ γεγονός, δτι μεταδῶ τῶν ὀνομαστῶν διευθυντῶν ὀρχήστρας, ποῦ θὰ διευθινῶν τῆς συναυλιῆς τὸν Musica νῖνα, θὰ παρουσιασθῇ για πρώτη φορὰ στὸ Μόναχο και ὁ Δημήτρης Μητρόπουλος.

Βενετία :

Η μουσική «Μπενιάλε» 1955 μās παρουσίασε και έφετος μιά ένδιαφέρουσα επιθεώρηση της σύγχρονης μουσικής παραγωγής, όπου ήτανε παραθέση τών παλαιότερων γενεών και της σημερινής έπέτυχε νά μās οδηγήση σέ παρατηρήσεις πλουσιότατες σέ συμπεράσματα. Έτσι, π.χ. διαπιστώθηκε πώς ο Άρνολντ Σένμπεργκ, ο πατέρας τού δωδεκάτονου συστήματος έδοξ άποδείχθηκε στά τέσσερα κουαρτέτα του και τó Ένα τριο έγγόρδων, πού έρμήνευσαν άνυπέρβλητα οι καλλιτέχναι του Κουαρτέτου Ντρόλκ τού Βερολίνοσλ χειρίζεται μέ πολύ περισσότερη έλευθερία τήν τεχνική της προσωπικής του έμπνεύσεως παρά ό μαθητής του Γκίσελερ Κλέμπε στή συμφωνία τού όποιου, Έργον 16 έκτός μερικών ήχητικών συνδυασμών πειστικών στήν έντύπωση πού δημιουργοσαν, κυριαρχεί προπάντων τó σχολαστικό δογματικό τού συστήματος. Έξ Ίσου έμφανώς άποδείχθηκε ότι ή χρησιμοποίησης παλαιών έξωτερικών τόπων και μορφών δέν είνε βυνατόν νά νοηθί δταν δέν ύπάρχη καμιά πνευματική σχέση τού περιεχομένου πρós τó παρελθόν όπως δυστυχώς συνήθη μέ τήν *Symphonie concertante*, Έργον 22 τού Χάινς Σέλιενκ. Οι δωδεκάτονι συνδυασμοί του όπως και ό τονισμός της έκφραστικής αισθηματικότητας, δέν συμβιβάζονται μέ κανένα τρόπο πρós τις κλασσικές φόρμες, πού προϋποθέτουν μιά γραμμή άπόλυτως σιφη και μιά διαφανή άρχιτεκτονική, Πώς τώρα δημιουργείται ή άληθινά πειστική σχέση μετξύ περιεχομένου και παραδόσεως άποδείχθηκε στά δύο σπουδαιότατα νέα Έργα τών δυό άδηνών προσωπικοτήτων της σύγχρονης μουσικής : Στό άσμα της Έλπιδος (*Centigue d' Esperance*) τού Χίντεμιτ έπίκειμένου τού Πάολ Κλωντέλ και στήν «Καντάτα» τού Στραβίνσκυ «παλαιών άγγλικών κειμένων θρησκευτικού περιεχομένου. Στά δύο αυτά άριστουργήματα, πού είνε τόσο βασικά διαφορετικά μετξύ τους στόν έξωτερικό τους τύπο, γίνεται κατά τόν πιό Ικανοποιητικό τρόπο φανερή ή σχέση, φυσικά και άβιαστα άνεπτυγμένη μετξύ παρελθόντος και παρόντος. Έπίσης τρία άκόμη Έργα, έβρήθησαν άποτελεσματικά τήν τάσην, πού όλοένα κερδίζει έδαφος, νά γεφυρωθί τó έπικίνδυνο χάσμα, πού είχε δημιουργηθί μετξύ συνθέτου και άκροστού μέ Έργα εύκολα της μουσικής πού παρά τούς νεωτερισμούς της θά βοηθοσε τήν κατανόηση της άπό μέρος τού κοινού. Οι συνθέσεις αυτές είνε : ή «*Recreation concertante*» τού Γκοφρέντο Πετράτσι, ένα έξ Ίσου τεχνικά έργασμένο όσο και πνευματώδες ντιβερτιμένο, τó «Όρνομένο» συμφωνικό κομμάτι τού Μπόρις Μπλάχερ, και «οί Σπουδές» για όρχήστρα τού Ρικάρντο Μαλιπέρο.

Ένα γεγονός, ιδιαίτερας σπουδαιότητας ύπήρξε και ή πρώτη στήν Εύρώπη άκράσις τών «*Homages*» τού Μανουέλ ντέ Φάλλια. Πρόκειται για τέσσερα σύντομα κομμάτια για όρχήστρα δωματίου. Είς τά όποι'x μέ μιά ζωντανή μουσική ό νέος άκόμη τότε συνθέτης έκφράζει τόν σεβασμό του, στούς συνθέτας πού τού χρησίμευσαν ως πρότυπα : Φερνάντος Άρμπος, Φιλίππ, Πετρέλ, Ντεμπουσσό και Ντυκάς, και δίνει ταυτόχρονα δείγματα της Ικανότητος πού επέδειξεν άργότερα στήν τυποποίηση τών Ισπανικών δημοτικών μουσικών.

Είμαι εύτυχής, πού μοθ δίνεται ή έκαιρία νά τελειώσω τó σημείωμα μου για τήν μουσική κίνηση τού έξωτερικού μέ μιάν είδησην, πού τιμά ένα Έλληνα μου-

σικό, ό όποιος, όσο τούλάχιστον είμαι σέ θέση νά γνωρίζω, άντιπροσώπευσε τή χώρα του για πρώτη φορά σέ μιά διεθνή μουσική γιορτή. Πρόκειται για τόν άληθινό-νητο Νίκο Σκαλκώτα, πού ή «μικρή σουίτα» του για Έγγορδον» έθηκε μιά βοθότατη έντύπωση και άνεπιφύλακτα χαρακτηρίστηκε ως τó καλύτερο άπό όλα τά έφέτος παρουσιασθέντα Έργα τών δωδεκατονιστών της νεώτερας γενεάς όμόφωνα θαυμαστικά ή άλέχαστη άρχιτεκτονική του και άκόμη περισσότερο ή βυνατή, πλουσιότατη σέ έμπνεύσεως μουσική ούσια του νά άποδειχθί άλλη μία φορά, πώς στή σύνθεσι ένδιαφέρουν πολύ λιγώτερο τά μέσα της έκφράσεως και άπειριως περισσότερο τó ζήτημα άν ό συνθέτης έχει πραγματικά κάτι νά πη ή όχι.